

Вандроўкі з Уладзімірам Субатам

ПАЛЕСКАЕ Стахава
вокнамі дамоў
глядзіцца на
шырокую пойму
Прыпяці, што пачынаецца
за штучным насыпам.

Балоты з усіх бакоў
акружалі паселішча
і надзейна ахоўвалі
палешую ад іншаземных
захопнікаў.

У летапісных крыніцах
Стахава вядома з 1503 года
як уласнасць шляхецкага
роду Вярэнічаў-Стахаўскіх.
Заснавалі яго пінскія баяры
Дзмітрый і Сямён Вярэнічы.
На працягу вякоў род меў
свой герб Агеньчык. На
падставе прывілея князёў
з роду Алелькавічаў
шляхецкі род валодаў
землямі ў Пінскім павеце
Берасцейскага ваяводства
Вялікага Княства
Літоўскага.

Пасля II падзелу Рэчы
Паспалітай засценка
Стахава адышоў да

Стахава:

сталіца заліўных лугоў, белых цеплаходаў і буслоў

ЛЕТНІЯ вандроўкі зачароўваюць
непаўторнымі па прыгажосці
беларускімі краявідамі, якія не
ўступаюць самым дзівосным куточ-
кам свету. У розныя часы давялося ба-
чыць гістарычныя заходнеўрапейскія
помнікі архітэктуры, наведваць
амерыканскія фермерскія сады, це-
шыць вока пальмавымі гаямі сярод
бязмежных пустынь Блізкага Усходу,
слухаць гукі афрыканскага ва-
даспада Вікторыя, назіраць райскія
аўстралійскія пейзажы. Але больш за
ўсё краінаюць душу родныя краявіды,
асабліва на пачатку лета.

На легкавіку, якім спраўна кіраваў
малады вадзіцель Сяргей Іваноў,
імчалі па вузкай асфальтаванай
дарозе з Пінска ў вандроўку па
палескай вёсцы Стахава. Паабал-
пал дарогі чаргаваліся раскошныя
лугі з красуючымі хлебнымі нівамі.
Праз раку Піну, што амывае ста-
ражытны Пінск, пераехалі па раз-

далейшага развіцця сельгаспрад-
прыемства. Дзве сотні вяскоўцаў
працуюць у калектыве. Тутэйшыя за-
няты не толькі ў сельгасвытворчасці,
працуюць на чыгуначнай станцыі і
гідравузле. У больш падобнай на ку-
рорт вёсцы Кораб'е, што на самым
беразе Прыпяці, дзейнічаюць дзве
аграсядзібы. Рыхтуецца да адкрыцця
і трэцяя. Гасцявыя домкі стаяць пад
шатамі векавых дубоў.

З Кораб'я праз чыгунку гравійка
вядзе да патанаючай у садах вёска
Стахава. Раней тут налічвалася
больш за паўтысячы падворкаў. За-
сталася крыху больш за трыста
сядзіб. Над гаспадарчымі пабудовамі
ўзвышаюцца крыжы праваслаўнага
храма. Побач з ім Дом культуры,
магазін. Мне даводзілася тут бы-
ваць, калі гаспадаркай кіраваў Іван
Лаўрэнцэвіч Ясюк. Калгас сльў

■ З суседняга Луніцця прыехалі парыбачыць на гідравузле «Стахава»
Дар'я КУЛАКЕВІЧ і Дзмітрый ГРЫЦКЕВІЧ.

высокімі надоямі малака і шчодрымі
ўраджаямі. Штогод сельгасугоддзі
прырасталі адваяванымі ў века-
вой багны гектарами. Меліратары

пакуль не насыпалі дамбу. І сёлета
пасля дажджоў пойма заліта вадою.
Раздолле буслам, чаплям, іншым
птушкам.

Пінска-Зарэчнага, а пазней Запінскага павета Расійскай імперыі. Аддаленую палескую вёску ўпрыгожыла драўляная царква Пакрова Прасвятой Багародзіцы, якая і сёння дзейнічае.

Прадстаўнікі роду Вярэнічаў-Стахаўскіх, спасылаючыся на архіўныя літоўскія метрыкі, імкнуліся зацвердзіцца ў расійскім дваранстве. Справа пра іх шляхецтва разглядалася шмат разоў мінскім і жэтомірскім дваранскімі дэпутацкімі сходамі. У 1866 годзе сенат Расійскай імперыі адмовіў палескім шляхціцам аб правах расійскага дваранства.

Згодна з Рьжскім мірным дагаворам, з 1921 года вёска ў складзе буржуазнай Польшчы. Пасля аб'яднання Заходняй Беларусі з БССР Стахава да 1954 года — цэнтр сельсавета Столінскага раёна Пінскай вобласці.

Падчас нямецка-фашысцкай акупацыі тутэйшыя папоўнілі атрады народных мсціўцаў. Мемарыялам ушанавана памяць ахвяр Вялікай Айчыннай вайны.

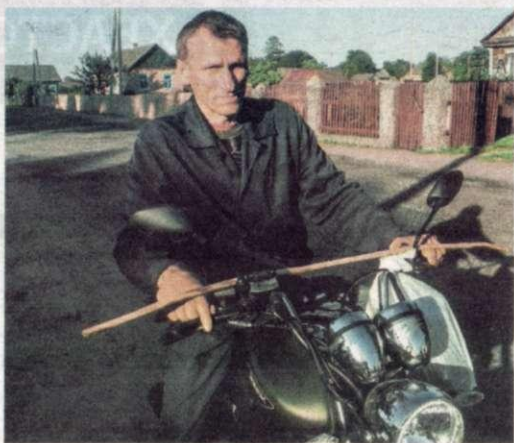
Калектывізацыя ў палескую глыбінку прыйшла ў першыя пасляваенныя гады. Гаспадарка далучана да суседняга ДП «Прыпяць-2009». Побач са Стахамам пабудавана першая на Прыпяці гідрэлектрастанцыя з двума турбінамі.

Вёска Стахава — радзіма акадэміка, заслужанага дзеяча навукі БССР, доктара ветэрынарных навук, прафесара Харытона Сцяпанавіча Гарагляда. Дзейнасць навукоўца адзначана залатым медалём імя М. І. Вавілава.

вадной пераправе. Побач з разабраным бетонным спецыяльная машына забівала сваі новага моста. З ажыўленай аўтадарогі, што вядзе ў Столін, павярнулі на асфальтаваную трасу, якая пралягае праз пінскія вёскі Лемяшэвічы, Местнавічы, Біжарэвічы, Вуйвічы, Тырковічы. За ракою Стыр, якая поўніць Прыпяць, прыехалі ў столінскую вёсачку Сіціцк, забрукаваную каменнем. Дахі некаторых драўляных хат і хлявоў вяршаць буслянкі. Патрыярхальна глядзяцца старыя будынкі з чаротавымі дахамі.

Травілка праз малады лясок прывяла да былога мястэчка Плотніца — цэнтральнай сядзібы дзяржпрадпрыемства «Прыпяць-2009». Галоўны бухгалтар Валянціна Вабішчэвіч узначальвала бухгалтарскую службу суседняга гаспадаркі, якую шэсць гадоў таму далучылі да дзяржпрадпрыемства. Муж яе Сцяпан Андрэвіч працаваў экскаватаршчыкам у калгасе, выбіраўся дэпутатам Вярхоўнага Савета. Сёння аб'яднаная гаспадарка, якая спецыялізуецца на вытворчасці малака, мяса, зерня, цукровых буракоў і насення рапсу, перажывае перыяд санацыі. Фінансавую дзейнасць каардынуе антыкрызісны кіраўнік Аляксандр Лахадзінаў, а вятворчую — Анатоль Бокша.

За мінулы год ад кожнай каровы надоена амаль па 5000 кілаграмаў малака. Намеснік начальніка ўпраўлення сельскай гаспадаркі і харчавання Столінскага райвыканкама Ірына Абразоўская заклапочана падборам інвестараў для

■ Вадзіцель ДП «Прыпяць-2009» Васіль ВЯРЭНІЧ.

■ Работчы РУЭБП «Днепра-Бугскі водны шлях» Леанід ВЯРЭНІЧ.

■ Шэсцьдзясят пяць гадоў разам Хвядоса Сямёнаўна і Уладзімір Кузьміч ВЯРЭНІЧЫ.

■ Пакупніца абслугоўвае прадавец Жанна ВЯРЭНІЧ.

■ Нарміроўнічык ДП «Прыпяць-2009» Ірына БУЛЬГА.

падмалі палескую цаліну. Для стрымання разліву Прыпяці ўзвялі дамбу, якая і зараз ахоўвае вёску ад паводак.

Андрэй Вярэніч, з якім сустрэліся ў цэнтры Стахава, памятае, як дабіраўся на лодцы на чыгуначную станцыю, дзе ён працаваў дзяжурным. Узгадаў немаладых гадоў палляшук, як чэрвеньскімі днямі касцы выязджалі на прыпяцкую пойму. Будавалі там станы, начавалі ў іх, каб з першым святлом па расе ісці ў пакос. Ад вільгаці каса лёгка ходзіць па траве. Вечарамі на вогнішчы варылі кулеш, пад зорным небам гучалі розныя байкі. Калі пасля дажджоў рака выходзіла з берагоў, на лодках вывозілі сена. Так было,

МНОГІЯ ў Стахаве трымаюць на падворках качак, гусей. Пярнатым раздолле на заліўных лугах. Цесна ад жыўнасці было на падворку Хвядосі і Уладзіміра Вярэнічаў, да якіх я не мог не завітаць. З іх сынам — намеснікам дырэктара кобрынскай гаспадаркі «Гарадзея» Мікалаем Уладзіміравічам — нядаўна сустракаліся. Ад яго пачуў, што амаль усе Вярэнічы — выходцы з яго роднага Стахава.

У бездакорна прыбранай хаце яго бацькоў сцены завешаны партрэтамі, фотаздымкамі, па-майстэрску выкананымі вышыўкамі. Гаспадыня, перахаміўшы мой погляд на ўпрыгожваннях, сціпла прызналася, што змолду рукадзельнічае. Шчо-дра дарыла вышыўкі сябрам, родным. Тры сыны нарадзіла Хвядоса Сямёнаўна. Кожнаму на шчаслівае жыццё ручнікі вышыла. Вось толькі доля не ўсім выпала шчаслівая. Маладым пакінуў гэты свет Васіль. Сынёк яго Віталік пасля атрымання вышэйшай адукацыі працаваў у раённай службе МНС і часта адведваў дзядулю і бабулю. Цяпер ён жыве ў Брэсце. Сыны Мікалай і Уладзімір з сем'ямі атабарыліся ў Кобрынскім раёне. Не мінаюць бацькоўскі парог, дапамагаюць упраўляцца з агародам.

Праз прасторную кухню з чыста пабеленай печку ў кутку выйшлі на ганак. Па мурожным двары пракладзены сцэжкі да студні, хлявоў і ў агарод, дзе ў радках дружна цвіце бульба. Гаспадары наперабой расказвалі, што сын Уладзімір спе-